

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 15C/31/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211207907
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Kováčová
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2017:4211207907.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno v konaní pred sudkyňou JUDr. Oľgou Kováčovou v právnej veci žalobkyne: T. Q., nar. X.XX.XXXX, bytom C. č. XX, E., v konaní zastúpenej JUDr. Vladimírom Lamačkom ml., advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Hlavné nám. č. 7, Nové Zámky, proti žalovanému: I. C., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX/X, T., v konaní zastúpenému JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Farská 40, Nitra, za účasti intervenienta na strane žalovaného: Groupama Biztosító Zrt. so sídlom Erzsébet királyné útja 1/C, Budapešť, Maďarsko, konajúceho na území SR prostredníctvom Groupama poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu so sídlom Miletičova 21, Bratislava, IČO: 47 236 060, v konaní zastúpeného JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni titulom ochrany osobnosti náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000,- € do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyňa m á právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa doručila na Okresný súd Komárno dňa 9.5.2011 žalobu, ktorou sa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej náhradu škody vo výške 20.000,- € a náhradu trov konania. Podanú žalobu skutkovo zdôvodnila tým, že náhradu škody si uplatňuje ako právny nástupca po nebohom synovi C. Q., ktorý zomrel pri dopravnej nehode spôsobenej žalovaným. Uplatnený nárok právne zdôvodnila ustanovením § 444 Občianskeho zákonníka ako nárok na jednorazové odškodnenie škody, ktorá vznikla v dôsledku konania žalovaného.

2. V priebehu konania žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu upresnila uplatnený nárok tak, že zaplatenie uplatnenej sumy 20.000,- € oprela o ustanovenie § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka titulom ochrany osobnosti a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a zároveň rozšírila návrh o zaplatenie sumy 2.647,29 €, ktorej sa domáhala v zmysle ustanovení § 3 ods. 1, § 415 a § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako náhrady za výdavky spojené s pohrebom a zabezpečením hrobového miesta jej nebohého syna. O rozšírení a zmene žaloby tunajší súd rozhodol uznesením č. k. 15C/31/2011-74 zo dňa 26.4.2012 tak, že navrhovanú zmenu žaloby pripustil.

3. Súd prvého stupňa vo veci po prvý krát rozhodol rozsudkom č.k. 15C/31/2011-93 zo dňa 22.5.2012, ktorým žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- € zamietol, žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni titulom náhrady škody sumu vo výške 1.211,05 € a vo zvyšku žalobu o náhradu škody zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v konaní ako aj premlčaním uplatneného nároku. Tento rozsudok bol na základe podaného odvolania Krajským súdom

v Nitre ako odvolacím súdom uznesením č.k. 25Co/280/2012-129, 25Co/91/2013, 25Co/92/2013 zo dňa 13.3.2013 v časti o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zrušený a vec bola vrátená tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo trestným činom zasiahnuté do práva na život C. Q. dňa X.X.XXXX, ako aj do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne. Zásah do práv žalobkyne nastal momentom smrti jej syna, pričom jeho následky v podobe rôznej formy ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobkyne stále pretrvávajú. Žalobkyňa mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 7.5.2008. Od tohto dátumu začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá by skončila 7.5.2011. Keďže posledný deň lehoty pripadol na sobotu, najbližší nasledujúci pracovný deň bol 9.5.2011 (podľa zák. č. 241/1993 Z.z. 8.5. je sviatok - Deň víťazstva, ktorý je dňom pracovného pokoja), čo je koniec premlčacej doby. Žalobný návrh došiel súdu 9.5.2011 v čase do uplynutia premlčacej doby. Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav. Na jednej strane zaujal záver o nedostatku legitímácie žalobkyne s tým, že zomrelý má syna. Pre toto konštatovanie však nemal vôbec zistené bezpečné podklady, ktorú skutočnosť treba objasniť. Poukázal na existujúce súdne rozhodnutia (najmä sp. zn. 5Cdo 265/2009 a sp. zn. 2Cdo 194/2011) a uviedol, že právo na ochranu osobnosti nie je len právom zákonom oprávnených osôb podľa § 15 Občianskeho zákonníka. V časti uplatneného nároku na náhradu škody bolo konanie právoplatne skončené rozsudkom Okresného súdu Komárno č.k. 15C/31/2011-93 zo dňa 22.5.2012. Okresný súd Komárno po vrátení veci svojim v poradí druhým rozsudkom č.k. 15C/31/2011-180 zo dňa 27.5.2014 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi titulom ochrany osobnosti náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000,- €. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 a § 15 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 3Cdo/84/2011 zo dňa 13.10.2011, podľa ktorého nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktorým bolo po smrti fyzickej osoby neoprávnené zasiahnuté do dôstojnosti zomrelého, došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby. Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej právnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle z § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Poukázal na zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k záveru, že neoprávneným konaním žalovaného bolo zasiahnuté do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, ktorého následky v podobe v citovej ujmy pretrvávajú. Žalobkyňa sa s touto situáciou nedokázala vnútorne vysporiadať, dôkazom čoho boli aj jej pocity smútku a plaču v priebehu pojednávania. Konštatoval, že k zásahu do osobnostného práva žalobkyne došlo tak, že bola narušená celistvosť jej rodiny a bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, ochudobnenie žalobkyne v citovej oblasti je nenapraviteľné. Žalobkyňa v dôsledku dopravnej nehody dňa 6.5.2008 prišla o svojho syna, pričom nehodu, podľa záveru súdov, zavinil žalovaný. Od dopravnej nehody v tom čase uplynulo už 6 rokov, ale žalobkyňa sa so stratou svojho syna nevysporiadala. Mal za preukázané, že žalobkyňa bola na svojho syna citovo naviazaná, odkázaná na jeho pomoc. V čase dopravnej nehody bol jej syn zasnúbený a plánoval si založiť rodinu. Prišla o narodenie vnúčat a s tým spojených radostí, rodinnej pohody a rodinných perspektív. Bol narušený ďalší vývin jej rodiny v línii syna. Konštatoval, že sa jedná o trvalé a neodstrániteľné následky. Uzavrel, že zo strany žalovaného sa jednalo o zásah do práva žalobkyne na ochranu jej osobnosti spôsobený ťažkou ujmovou na zdraví s následkom smrti jej blízkej osoby. Žalovaný sa žalobkyňi ospravedlnil až počas predmetného konania na odporúčenie jeho právneho zástupcu. Dospel k záveru, že vzhľadom na následok neoprávneného zásahu je namieste tento kompenzovať primeranou náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorej výšku určil sumou 10.000,- €. Zároveň podľa § 142 ods. 3 OSP zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi trovy právneho zastúpenia v sume 2.218,33 €. Tento rozsudok bol Krajským súdom v Nitre ako súdom odvolacím na základe odvolania žalovaného uznesením č.k. 25Co/822/2014-214 zo dňa 28.10.2015 zrušený a vec bola opäť vrátená tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolací súd svoje zrušujúce rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania zatiaľ nevyplývajú skutočnosti, ktoré by preukazovali, že zásah do práva žalobkyne na ochranu osobnosti, konkrétne do jej práva na rodinný život, práva na spolužitie so zomrelým synom a práva na vytváranie a rozvíjanie rodinných vzťahov bolo porušené tak intenzívnym spôsobom, ako to má na mysli ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V konaní nebolo preukázané, či žalobkyňa bola odkázaná na starostlivosť svojho syna, jeho pomoc, či už finančnú alebo osobnú, či intenzita osobných kontaktov medzi žalobkyňou a jej synom bola takého charakteru, že ich strata spôsobila úplné zrútenie spôsobu života žalobkyne. K pretrvávajúcej traume žalobkyne nie je z vykonaného dokazovania

zrejme, či z tohto dôvodu navštevuje odborného lekára a užíva nejaké lieky. Ďalej v konaní nebolo preukázané, aké vzťahy boli a sú medzi žalobkyňou a jej dcérou, ktorá aj s rodinou býva v tom istom dome ako žalobkyňa, či sú medzi nimi intenzívne rodinné vzťahy a či dcéra a členovia jej rodiny žalobkyňu pomáhajú, stretávajú sa s ňou, zaujímajú sa o ňu. Odvolací súd tiež poukázal na nesprávny záver prvoinštančného súdu, podľa ktorého žalobkyňa smrťou syna prišla o pokračovanie v línii syna narodením vnúčať, nakoľko v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa má zo strany zomrelého syna jedného vnuka Mateja, pričom k tejto skutočnosti, okrem jeho existencie, nebolo vykonané žiadne iné dokazovanie, ktoré by svedčilo udržiavaniu nejakých vzťahov medzi žalobkyňou a jej vnukom, či už osobných alebo písomných, prejavov záujmu o vnuka, o jeho vzdelávanie, prácu, plány do budúcnosti, a naopak prejavov záujmu vnuka o žalobkyňu. Pokiaľ ide o včasnosť podanej žaloby, keď žalovaný opakovane vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku, odvolací súd vo svojom rozhodnutí vyslovil záväzný právny názor, že žalobkyňa si žalobou podanou na súd uplatnila nárok na zaplatenie sumy 20.000,- €, pričom popísala skutkové okolnosti, týkajúce sa dopravnej nehody, pri ktorej zomrel jej syn C. Q.. Bez ohľadu na skutočnosť, že v žalobe uviedla ustanovenia Občianskeho zákonníka, týkajúce sa zodpovednosti za škodu, jej nárok bol uplatnený dňa 9.5.2011 podaním žaloby na súd, teda pred uplynutím premlčacej lehoty. V tomto smere zotrval na právnom názore vyslovenom v uznesení Krajského súdu v Nitre č.k. 25Co/280/2012-129, 25Co/91/2013, 25Co/92/2013 zo dňa 13.3.2013, podľa ktorého nárok žalobkyne premlčaný nie je. Tiež doplnil, že zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva povinnosť žalobcu právne kvalifikovať uplatnený nárok. V ďalšom konaní uložil prvoinštančnému súdu zaoberať sa dôvodnosťou uplatneného nároku žalobkyne voči žalovanému na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska podmienok upravených v ust. § 13 Občianskeho zákonníka a z hľadiska vyššie uvedených skutočností, zodpovedať všetky právne a skutkovo významné otázky, v potrebnom rozsahu doplniť dokazovanie, jeho výsledky riadne vyhodnotiť a následne vo veci opätovne rozhodnúť.

4. Predmetom konania v danej veci zostal nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej porušením práva žalobkyne na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

5. Súd vychádzajúc z uznesenia Krajského súdu v Nitre č.k. 25Co/822/2014-214 zo dňa 28.10.2015 vo veci nariadil pojednávanie, po výsluchu žalobkyne a svedkyne B. C., po vypočutí si prednesu právnych zástupcov strán sporu a intervenienta na strane žalovaného a po oboznámení sa s obsahom listín tvoriacich súdny spis ako aj s obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. XT/XX/XXXX ustálil nasledovný skutkový a právny stav veci:

6. Ako vyplynulo z nepopretých skutkových tvrdení žalobkyne, výpovede svedkyne B. C. a S. C., ako aj z pripojeného spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. XT/XX/XXXX, žalobkyňa je matkou dnes už nebohého syna C. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX a dcéry S. C., nar. XX.X.XXXX. Žalobkyňa obe deti vychovávala sama (jej manželstvo bolo rozvedené) a ako matka teda bola na svojich potomkov citovo výrazne naviazaná. Túto skutočnosť potvrdila aj svedkyňa B. C. a dcéra žalobkyne S. C.. Obe svedkyne v rámci svojej výpovede uviedli, že žalobkyňa mala intenzívny citový vzťah so svojim synom - neb. C. Q.. Po tom, ako žalobkyňa zostala s oboma deťmi sama, jej syn - neb. C. Q. ako prvorodený potomok prevzal na seba rolu „jediného muža a ochrancu rodiny“, ktorý sa staral o matku i o svoju mladšiu sestru. O svoju matku sa intenzívne zaujímal. Neb. C. Q. bol rozvedený, z manželstva však mal syna C. Q., nar. XX.X.XXXX, ktorý je jediným vnukom žalobkyne. Neb. C. Q. po rozvoze manželstva v období roku 2001 nadviazal známosť s B. C.. V tom čase žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou, boli v dennodennom kontakte, spoločne hospodárili a starali sa o domácnosť, neb. C. Q. jej robil spoločnosť a ako uviedla žalobkyňa, všade ju doprevádzal (k lekárovi a pod.). Neb. C. Q. mal so žalobkyňou dobrý vzťah, staral sa o ňu, morálne i finančne jej bol oporou. Pracoval ako colník na viacerých pracoviskách, v Štúrove, v Bratislave, v Senici a v Dolnom Ohaji. Žalobkyňu založil stavebné sporenie, kde jej pravidelne mesačne sporil finančnú čiastku. V roku 2003 (máj 2003) sa neb. C. Q. odsťahoval do Senice a začali žiť v spoločnej domácnosti so svojou snúbenicou B. C.. Ich vzťah bol perspektívny, plánovali si spoločnú budúcnosť i založenie rodiny. I po odsťahovaní sa neb. C. Q., tento bol v takmer každodennom telefonickom kontakte so žalobkyňou. Intenzívne sa staral o jej potreby a osobne ju navštevoval (či už sám alebo spoločne s Lenkou Mrázkovou) podľa jeho pracovných možností, minimálne jedenkrát za mesiac a tiež so žalobkyňou trávil dovolenky. Po úmrtí syna žalobkyňa utrpela nekompenzovateľnú stratu blízkej osoby, vlastného potomka, s ktorým mala v čase jeho života mimoriadne intenzívny a blízky citový vzťah. Ako vyplynulo z jej výpovede na pojednávaní dňa 10.7.2017 do súčasnej doby vlastní

bicykel, športové rukavice a nohavice, ktoré mal jej syn oblečené v čase dopravnej nehody, pričom jeho oblečenie je nasiaknuté krvou neb. C. Q.. Tiež má v celom byte vystavené fotografie neb. C. Q., pričom s jeho stratou sa do súčasnej doby nedokázala vysporiadať. Po úmrtí syna ho pri doprevádzaní žalobkyne k lekárovi (keďže žalobkyňa má problém s krvným tlakom, čo sa prejavuje i stratou rovnováhy) nahradila jej dcéra S. C., ktorá bývala a aj býva v rovnakom bytovom dome ako žalobkyňa, avšak nežili a ani nežijú v spoločnej domácnosti. Dcéra žalobkyne je zdravotná sestra, v súčasnej dobe má však sama vážne zdravotné problémy a je hospitalizovaná v nemocnici ako onkologický pacient. Žalobkyňa užíva lieky, ktoré jej predpisuje neurológ a tiež obvodný lekár. Má zvýšený krvný tlak. Pokiaľ ide o vnuka žalobkyne, tento je v súčasnej dobe už dospelý, študoval v Brne a teraz je tam aj zamestnaný. Žalobkyňa konštatovala, že vnuk sa podobá na jej syna neb. C. Q. že jej ho veľmi pripomína. Matka jej vnuka pracuje v Rakúsku, preto keď príde vnuk na víkend domov, trávi čas u nej. Žalobkyňa je od 2.11.2003 dôchodkyňa s príjmom vo výške 360,- € mesačne, pričom vlastní trojizbový byt. Okrem bežných výdavkov spojených so zabezpečením chodu domácnosti a zabezpečením jej životných potrieb má zvýšené výdavky v spojitosti so starostlivosťou o vnuka (zabezpečenie stravy, zvýšené výdavky ohľadne spotreby vody, elektriny). Jej vnuk mal so svojim otcom dobrý vzťah, celú rodinu úmrtie C. Q. veľmi zasiahlo. Žalobkyňa žije uzavretý život, s nikým sa nestretáva. Len občas odíde do obchodu a to tak, že ide popri bicykli, o ktorý sa opiera a na ktorom potom odnesie tašky. Pred dopravou nehodu sa neb. C. Q. na prelome rokov 2007 a 2008 opäť nasťahoval do spoločnej domácnosti späť k žalobkyňi a zmenil aj pracovisko, keď od prisťahovania sa k žalobkyňi pracoval ako colník na pracovisku v K. M., čo je cca. 8 km. od miesta bydliska žalobkyne. Dôvodom presťahovania sa neb. C. Q. od B. C. späť k žalobkyňi bola skutočnosť, že neb. C. Q. vnímal, že žalobkyňa je už staršia osoba, ktorá má aj zdravotné problémy a teda potrebuje jeho pomoc. B. C. v tom čase (i v súčasnosti) mala oboch rodičov, ktorí nemali také zdravotné problémy ako žalobkyňa a tiež mali jeden druhého, preto sa dohodli, že neb. C. Q. sa nasťahuje späť k žalobkyňi, čo sa aj stalo začiatkom roka 2008, pričom od 1.2.2008 zmenil aj pracovisko a bol pridelený na Colný úrad Nitra, pracovisko Dolný Ohaj. S ohľadom na vek, zdravotný stav a mentalitu žalobkyne možnosť jej presťahovania sa k nim do Senice neprichádzala do úvahy. Po odsťahovaní sa neb. C. Q. k matke tento zostal naďalej v pravidelnom kontakte so svojou snúbenicou B. C. a riešili ďalší spoločný život, keď pomysľali nad tým, že B. C. predá svoj byt v D. a príde bývať do Šurian, aby boli spolu s neb. C. Q.. V ten týždeň ako sa stala dopravná nehoda, pri ktorej C. Q. zomrel, s ním bola dohodnutá, že príde na predĺžený víkend a že oslávia narodeniny, ktoré mala 2. mája. Potvrdila, že žalobkyňa má všade vo svojom byte vystavené fotografie neb. C. Q., že jej smútok je stále veľmi intenzívny a vyhýba sa kontaktu s inými ľuďmi. Po nehode B. C. hneď pricestovala do Šurian k žalobkyňi, chodili spolu na cintorín i na miesto, kde sa stala predmetná dopravná nehoda. I v súčasnej dobe je so žalobkyňou naďalej v kontakte. Doplnila, že žalobkyňa pred dopravou nehodu, pri ktorej prišiel o život C. Q., bola v kontakte so svojou sestrou, tiež mala kamarátku a stretávala sa i so svojou dcérou. V súčasnej dobe sa kontaktu s inými ľuďmi vyhýba, žije v smútku a spomienkach na nebohého syna.

7. Syn žalobkyne C. Q. prišiel o život v dôsledku dopravnej nehody dňa 6.5.2008. Ako vyplynulo z pripojeného spisu Okresného súdu Komárno sp. zn. XT/XX/XXXX, žalovaný bol v súvislosti s touto dopravou nehodu rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 5To/9/2011 zo dňa 12.05.2011, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn. 2T/86/2009 zo dňa 13.12.2010, uznaný vinným, že dňa 6.5.2008 riadil osobné motorové vozidlo zn. J. XXXL, R.: T pričom v meste T. v križovatke cesty II/563 a miestnej komunikácie počas predchádzania zákonom nedovolenou rýchlosťou narazil do ľavej časti zadného kolesa už odbáčajúceho cyklistu C. Q. nar. 7.4.1970, ktorý v dôsledku zrážky utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania spočívajúcim v porušení dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, tým spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a za to mu bol uložený trest odňatia slobody dva roky, ktorý bol podmienene odložený s určenou skúšobnou dobou na tri roky, zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na päť rokov a nahradiť poškodenej T. Q. (v tomto konaní žalobkyňi) škodu vo výške 164,64 €, pričom uvedená poškodená bola so zvyškom uplatneného nároku odkázaná na občianske súdne konanie. Rozsudok Krajského súdu v Nitre nadobudol právoplatnosť dňa 12.5.2011. V rámci trestného konania bolo zabezpečených viacero znaleckých posudkov, v ktorých sa znalci vyjadrovali k mechanizmu vzniku dopravnej nehody i k otázke zavinenia dopravnej nehody.

8. Žalobkyňa v priebehu konania zotrvala na podanej žalobe, navrhla zaviazat' žalovaného k navrhovanej nemajetkovej ujme vo výške 20.000,-€. Mala za to, že podaná žaloba je dôvodná a opodstatnená,

keď poukazovala i na správanie sa žalovaného, ktorý smrť jej syna úprimne neofutoval, v priebehu pojednávania len v dôsledku rady jeho právneho zástupcu vyjadril ľútosť nad predmetnou udalosťou.

9. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil, navrhol ju zamietnuť v celom rozsahu. Počas celého konania prezentoval svoj názor o premlčaní uplatneného nároku, keď mal za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si žalobkyňa uplatnila až po podaní žaloby, pričom tento bol uplatnený až pripustením zmeny petitu súdom a to uznesením č.k. č. k. 15C/31/2011-74 zo dňa 26.4.2012. Tiež poukazoval na závery znaleckého dokazovania v rámci trestného konania, keď mal za to, že smrť neb. C.a Q. bola zapríčinená jeho vlastným zavinením, keď žalovaný podľa odborného vyjadrenia znalca v trestnom konaní dopravnej nehode nemohol zabrániť. Mal za to, že zo strany žalobkyne nebolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, keď v priebehu konania neboli skúmané finančné možnosti žalovaného, ktoré sú nepriaznivé.

10. Intervenient na strane žalovaného sa pripojil k názoru žalovaného o premlčaní uplatneného nároku. Tiež namietal neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobkyne.

11. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka bola prispôsobená Listine základných práv a slobôd zákonom č. 509/1991 Zb. účinným od 1. januára 1992, odkedy bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe „a priori“, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti, sú nezdediteľné, sú nepremlčateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Na rozdiel od nich majetkové práva možno oddeliť od ich subjektov, prevádzať (scudzovať) ich, podliehajú exekúcii, premlčaníu a preklúzii. Špecifickosť subjektívnych osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celistvosti. Právo na ochranu osobnosti (subjektívne rýdzo osobné, resp. osobnostné právo) Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo. V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiace sa navzájom vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu.

12. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj

citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov.

13. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Z toho vyplýva, že na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Pokiaľ by však v dôsledku neoprávneného zásahu vznikla škoda, uplatnenie ďalšieho druhu občianskoprávnej zodpovednosti a to náhradu škody v zmysle § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka je už viazané na existenciu zavinenia toho, kto do osobnostného práva zasiahol.

14. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), výslovne prípustný je aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny, ani reparačný, ale o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, preto ju nemožno vyjadriť a vyčísliť v peniazoch. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu.

15. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty spoločenstva s milovanou osobou a podobne. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy tomto spore sú: existencia ujmy spočívajúca v citovej ujme v dôsledku straty blízkej osoby, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkyne, príčinná súvislosť medzi vzniknutou ujmom a protiprávnym konaním.

16. V danom prípade je predmetom sporu nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú vyjadrila sumou vo výške 20.000,- €. K otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v tomto konaní sa vyjadril Krajský súd v Nitre už vo svojom prvom zrušujúcom uznesení (uznesenie č.k. 25Co/280/2012-129, 25Co/91/2013, 25Co/92/2013 zo dňa 13.3.2013), keď túto treba vyvodiť z extenzívneho výkladu ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o včasnosť podanej žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy, súd poukazuje na záväzný právny názor vyslovený v uzneseniach Krajského súdu v Nitre vydaných v rámci tohto konania (uznesenie č.k. 25Co/280/2012-129, 25Co/91/2013, 25Co/92/2013.2008 zo dňa 13.3.2013 a uznesenie č.k. 25Co/822/2014-214 zo dňa 28.10.2015), v ktorých Krajský súd v Nitre ako súd odvolací zaujal jednoznačný právny názor o včasnosti podanej žaloby, keď nárok žalobkyne považoval za uplatnený v rámci plynutia premlčacej doby. S ohľadom na právny názor nadriadeného súdu, ktorým je Okresný súd Komárno v tomto spore viazaný, súd vychádzal zo stavu, že žalobkyňa ako aktívne vecne legitímovaný subjekt podala žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka riadne a včas v rámci plynutia premlčacej doby. Súd sa preto už nezaoberal opätovnými námietkami žalovaného a intervenienta na strane žalovaného,

ktorí poukazovali na to, že žalobkyňa si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnila až návrhom na pripustenie zmeny petitu, o ktorom bolo rozhodnuté, pričom k takejto zmene petitu došlo až po plynutí premlčacej doby pre uplatnenie takéhoto nároku, nakoľko s námietkou premlčania odôvodnenou týmto názorom sa už zaoberal nadriadený súd a vyslovil v súvislosti s vznesenou námietkou premlčania záväzný právny názor, ktorým sa súd musel riadiť.

17. S ohľadom na záväzný právny názor Krajského súdu v Nitre súd doplnením dokazovania mal jednoznačne preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného, za ktoré bol aj právoplatne odsúdený v trestnom konaní, bolo zasiahnuté do práva na život syna žalobkyne - neb. Mariána Chovanca a tiež do práva na súkromie a rodinný život jeho najbližších rodinných príslušníkov (i žalobkyne), ktorý nastal momentom smrti Mariána Chovanca a ktorého následky v podobe citovej ujmy u pozostalých nepochybne pretrvávajú. Dopravná nehoda, v dôsledku ktorej došlo k smrti C. Q., sa stala v roku 2008. Zásah, ktorý nastal do citového, súkromného a rodinného života žalobkyne, spôsobil žalobkyňu ujmu, ktorá dodnes pretrváva. I napriek uplynutiu dlhšieho časového obdobia sa žalobkyňa so smrťou svojho syna nevyrovnala, z jej správania je zrejmé, že spomienka na nebohého syna je stále intenzívna a s ohľadom na vek a správanie sa žalobkyne nie je predpoklad, že by sa so stratou syna dokázala zmieriť. Ako vyplynulo z výpovede žalobkyne, podporenej výpoveďou svedkyne B. C., žalobkyňa má vo svojom byte vo všetkých miestnostiach vystavené fotografie neb. C. Q., uschovala si časť ošatenia, ktoré mal neb. C. Q. na sebe v čase dopravnej nehody, v dôsledku ktorej prišiel o život, tiež má odložený bicykel, na ktorom v čase dopravnej nehody neb. C. Q. jazdil. Smútok žalobkyne z titulu úmrtia jej syna bol súdu badateľný aj pri jej výpovedi v rámci tohto konania, pričom žalobkyňa sa po úmrtí syna uzavrela a žije v spomienke na neho. Okrem neb. C. Q. má žalobkyňa ešte jednu dcéru, s ktorou má taktiež intenzívny vzťah. Tento jej intenzívny vzťah k svojim deťom vyplynul aj z toho, že svoje deti vychovávala sama, jej deti vyrastali bez otca, s ktorým sa žalobkyňa rozviedla. Po úmrtí syna sa o žalobkyňu naďalej starala jej dcéra S. C., ktorá má však v súčasnej dobe vážne zdravotné problémy, je onkologickým pacientom a o žalobkyňu sa postarať nevie. Žalobkyňa za života svojho syna mala zabezpečenú jednak finančnú podporu ale aj morálnu oporu svojho syna, ktorý v ich rodine (matka a dve deti) prevzal rolu muža a ochrancu, ktorý sa staral o matku i o svoju mladšiu sestru. Jeho úmrtím žalobkyňa túto oporu nenávratne stratila, tiež sa znížila jej životná úroveň, nakoľko za svojho života ju neb. syn i finančne podporoval. Hoci žalobkyňa nenavštevuje odborného lekára za účelom riešenia psychického stavu v dôsledku straty blízkej osoby (na psychologickom vyšetrení bola len dňa 20.4.2016), súd má za to, že nemožno vysloviť, že by sa s týmto vysporiadala. Rozhodnutie o vyhľadaní odbornej pomoci treba podľa názoru súdu vnímať ako závažné rozhodnutie, pričom nemožno paušálne vyžadovať od každého jedinca, aby takúto pomoc vyhľadal. V danom prípade je zrejmé, že žalobkyňa sa s ohľadom na svoj vek, citové rozpoloženie a intenzitu naviazania na svoje deti, so stratou neb. C. Q. nikdy nezmieri a uvedené od nej ani nemožno do budúcnosti očakávať. Sama žalobkyňa v sebe žije myšlienku na neb. syna, neustále si ho pripomína, i so svojim okolím (dcérou, vnukom a snúbenicou neb. C. Q.) neb. syna stále spomína a pripomína si ho. Túto stratu žalobkyne jednoznačne a nad všetku pochybnosť treba označiť za stratu, ktorou došlo k zásahu do jej osobnostného práva. Úmrtím syna bola narušená celistvosť rodiny žalobkyne, na ktorú bola intenzívne naviazaná, bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky tohto zásahu sú v danom prípade trvalé a neodstrániteľné, a ochudobnenie žalobkyne v citovej oblasti je nenapraviteľné. Z výpovede žalobkyne súd jednoznačne vyvodil, že išlo o matku hrdú na svojho syna, u ktorej je pochopiteľné, že stratu takejto blízkej osoby vníma veľmi intenzívne. K úmrtiu neb. C. Q. došlo v dôsledku dopravnej nehody dňa 6.5.2008 v čase okolo 12.00 hod. v meste T. v križovatke cesty II/563 a miestnej komunikácie, keď pri uvedenej dopravnej nehode nebohý syn žalobkyne viedol bicykel zn. K. a žalovaný viedol osobné motorové vozidlo zn. J. XXXL, R.: T V súvislosti s touto dopravnou nehodou bol žalovaný právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. V tomto konaní sa súdy dôsledne zaoberali otázkou zavinenia žalovaného i otázkou spoluzavinenia neb. Mariána Chovanca. I keď závery znaleckých posudkov vypracovaných v trestnom konaní boli ohľadne subjektu, ktorý zaviniel dopravnú nehodu rozdielne, je nepochybné, že k úmrtiu neb. C. Q. došlo z dôvodu, že do jeho bicykla, na ktorom jazdil, narazil žalovaný vedúci motorové vozidlo. Otázka zavinenia bola riešená v trestnom konaní, pričom rozhodnutie súdu vydané v trestnom konaní je pre toto konanie relevantné a pre súd záväzné, keď žalovaný bol právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu. Súd ohľadne námietky žalovaného i intervenienta na strane žalovaného, ktorý zavinenie vzniku dopravnej nehody pripisovali neb. C. Q. konštatuje, že občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Z toho vyplýva, že na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Preto súd považoval návrh

žalovaného na doplnenie dokazovania nariadením znaleckého dokazovania za účelom preukázania zavinenia vzniku dopravnej nehody za neďôvodný a pre rozhodnutie v tomto spore aj za nadbytočný. S ohľadom na uvedené mal súd za to, že v tomto spore boli zo strany žalobkyne preukázané predpoklady priznania uplatneného nároku, keď preukázala pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného, ako subjektu, ktorý neoprávnenne zasiahol do práva na ochranu jej osobnosti (a to konaním vyhodnoteným v trestnom konaní ako trestný čin, v dôsledku ktorého došlo k usmrteniu neb. C. Q.), tiež mal súd výpoveďou žalobkyne podporenou výpoveďami svedkýň S. C. a B. C. preukázané, že zásah žalovaného do práva na súkromie a rodinný život, spolužitie s blízkymi a práva na vytváranie a rozvíjanie rodinných vzťahov mal negatívne dôsledky na život žalobkyne a úmrtie syna ju natrvalo zasiahlo a závažným spôsobom zmenilo celý jej život, keď žalobkyňa sa po úmrtí syna uzavrela a žije v smútku a spomienkach na neb. syna. Úmrtím neb. C. Q. žalobkyňa stratila jednu z obmedzeného okruhu blízkych osôb (jedného z dvoch potomkov), ktorá sa o ňu intenzívne zaujímal, bola jej morálnou i finančnou oporou, keď neb. C. Q. napriek existencii perspektívneho vzťahu so snúbenicou B. C. dal prednosť vrátiť sa bývať do spoločnej domácnosti so žalobkyňou, aby sa o túto mohol osobne starať, byť jej morálnou oporou a tiež sa finančne podieľať na chode domácnosti, čo sa nepochybne odrazilo i na životnej úrovni žalobkyne. Žalobkyňa síce má vytvorený blízky vzťah so synom neb. C. Q., ktorý je jej vnukom, tento vzťah však nemožno postaviť na roveň vzťahu rodiča a vlastného potomka, ktorý je spravidla intenzívnejší, v danom prípade i prihliadnuc na to, že neb. C. Q. bol dieťaťom, ktoré žalobkyňa priviedla na svet a vychovala a takýto vzťah a puto sa intenzitou spravidla nedá porovnať so žiadnym iným vzťahom. S ohľadom na uvedené súd mal preukázané, že úmrtím syna C. Q. v dôsledku dopravnej nehody, v súvislosti s ktorou bol žalovaný právoplatným rozhodnutím súdu odsúdený za spáchanie trestného činu usmrtenia, a teda možno konštatovať, že žalobkyňa preukázala existenciu predpokladov vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to existenciu ujmy v podobe porušenia práva na rodinný život, spolužitie so svojim synom a rozvíjanie ich vzájomného vzťahu, existenciu protiprávneho úkonu žalovaného (v podobe dopravnej nehody, v súvislosti s ktorou bol žalovaný právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu usmrtenia) ako aj existenciu príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a vznikom ujmy.

18. Hodnotením zásahu do osobnostných práv v rámci obrany v súdnom konaní sa zaoberal Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/74/2008, v ktorom konštatoval, že pre vznik práva domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka musia byť splnené kumulatívne dve zákonné podmienky - zásah musí byť neoprávnený a súčasne objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Žalobkyňa v danom prípade požaduje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Peňažné zadosťučinenie má miesto v prípade, ak primerané morálne zadosťučinenie sa nejaví ako dostačujúce. Zadosťučinenie v peniazoch predstavuje inštitút, ktorý nemožno použiť na vyváženie a zmiernenie bežnej, čo i len celkom krátkodobu pôsobiacej nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby. Má satisfakčnú funkciu, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Predpokladom pre jej prisúdenie je nedostatok morálneho zadosťučinenia a vznik nemajetkovej ujmy. Pri určení výšky peňažného zadosťučinenia podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka určuje zákon dve kritéria - závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Platná právna úprava neustanovuje medze zadosťučinenia za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04. 2011 pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 je subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Nositeľom hmotnoprávnej povinnosti je ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil.

20. Súd tak vychádzal z názoru, že bol splnený základný predpoklad procesného úspechu žalobkyne, a to samotná protiprávnosť konania žalovaného a na to nadväzujúca prítomnosť kauzálneho nexu medzi týmto správaním a úmrtím syna žalobkyne. V tejto súvislosti súd neprihliadal na námietku žalovaného a intervenienta na strane žalovaného, ktorý poukazovali na závery znaleckých posudkov vypracovaných v rámci trestného konania, v ktorých sa znalci odlišne vyjadrovali k tomu, kto zapríčinil dopravnú nehodu. Súd mal za to, že ohľadne zavinenia žalovaného v danej veci je viazaný rozsudkom súdu v trestnom konaní, v ktorom bol v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou právoplatne uznaný

vinným a odsúdeným za spáchaný trestný čin. Z dokazovania Okresného súdu Komárno a následne odvolacieho súdu v trestnom konaní pod sp. zn. 2T/86/2009 a sp. zn. 5To/9/2011 bolo jednoznačne preukázané, že zásah samotného žalovaného bol protiprávny, a preto z hľadiska poskytnutia ochrany nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene, nezavinene alebo vedome, či nevedome. Vzhľadom na objektívnu povahu zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv je zavinenie zodpovednej osoby na strane pozostalého právne irelevantné a správanie sa samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu je právne významné až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd vyslovil názor, že pri úvahách o výške náhrady v obdobnom prípade, teda v prípade smrti, nemôže žiadne zadosťučinenie vrátane finančného napraviť skutočne vzniknutú ujmu (ako je smrť), zmyslom je túto ujmu zmierniť.

21. Súd v danom spore považoval za vylúčené nahradiť nemajetkovú ujmu žalobkyne morálnym zadosťučinením v podobe upustenia od neoprávneného zásahu, odstránenia následkov tohto zásahu, resp. primeraným zadosťučinením, napr. ospravedlnením sa žalovaného žalobkyňi. V danom prípade žalovaný počas celého konania popieral svoju vinu na spôsobiť smrti syna žalobkyne (ktorá skutočnosť ale pre rozhodnutie v tejto veci, keď predmetom konania je neoprávnený zásah žalovaného do osobnostných práv žalobkyne, nemala žiaden právny význam), pričom z jeho strany ani po vzniku dopravenej nehody a ani počas celého konania neodznela úprimná ľútosť vo vzťahu k strate blízkej osoby žalobkyne. Pre tento postoj žalovaného, ktorý po udalosti, ktorej bol osobne účastný a v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu človeka, doposiaľ nedokázal vyjadriť obyčajný ľudský súcit k človeku - matke, ktorej umrelo dieťa, súd považoval za vylúčenú kompenzáciu zásahu do osobnostných práv žalobkyne formou morálneho zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, napr. vyjadrením ľúlosti a sústrasti, resp. ospravedlnením sa. Preto v danom prípade považoval uplatnený nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za dôvodný a legálny. Pri určení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal súd z toho, že k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne došlo v značnej miere, keď uvedená forma zadosťučinenia je právnym inštitútom do istej miery výnimočného charakteru, ktorý sa uplatní za splnenia zákonom stanovených predpokladov a s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za satisfakčný prostriedok v tomto prípade je potrebné považovať aj rozsudok vydaný v trestnom konaní, kde sa konštatovalo porušenie práv. Okrem toho v zmysle platnej právnej úpravy (§ 13 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka) súd nie je viazaný návrhom strán sporu, výšku náhrady určuje na základe voľnej úvahy s povinnosťou prihliadnuť na dve zákonné hľadiská, a to závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Určenie výšky peňažnej náhrady má byť potom s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti.

22. Súd dospel k záveru, že v danom prípade s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva je primeraná náhrada vo výške 10.000,- €. Pri určení výšky náhrady súd vychádzal z preukázaných skutkových tvrdení žalobkyne, že strata jej syna - neb. C. Q. vážne a nenapraviteľne zasiahla jej osobný život, keď úmrtím syna prišla o blízku osobu, s ktorou mala vyvinutý veľmi pekný, intenzívny a láskyplný vzťah, keď jej neb. syn bol počas svojho života oporou pre žalobkyňu, o túto sa intenzívne zaujímal, finančne jej vypomáhal, prispieval na chod domácnosti, šetril jej finančné prostriedky formou stavebného sporenia, a v čase, keď so žalobkyňou nebýval v spoločnej domácnosti, túto pravidelne takmer každý deň telefonicky kontaktoval a navštevoval vždy, keď mu to pracovné povinnosti dovoľovali. K tomuto záveru súd došiel i prihliadnuc na výpovede svedkýň S. C. a B. C., ktoré obe potvrdili intenzívny záujem a starostlivosť neb. C. Q. o žalobkyňu, pričom svedkyňa B. C. potvrdila skutkové tvrdenie žalobkyne o intenzite vzťahu žalobkyne s neb. C. Q. i svojou výpoveďou ohľadne dôvodov opätovného nastáhovania sa neb. C. Q. späť k žalobkyňi na prelome rokov 2007 a 2008, ktorými boli práve záujem neb. C. Q. o svoju matku prihliadnuc na jej vek, zdravotný stav a aj pocit, že ho matka potrebuje. Žalobkyňa stratu syna i napriek uplynutiu obdobia deviatich rokov intenzívne vníma a prežíva. S jeho úmrtím sa doposiaľ nevyrovnala a túto stratu i v súčasnosti vníma ako mimoriadne závažnú okolnosť, ktorá spôsobila v jej živote dramatický a závažný obrát, pričom neb. syna neustále spomína a pripomína si ho jednak vystavenými fotografiami po celom svojom byte, jednak uchovaním si časti oblečenia nasiaknutého krvou neb. C. Q. ako aj bicykla, na ktorom jazdil v čase dopravnej nehody. Od úmrtia syna sa žalobkyňa uzavrela, v menšej miere udržiava kontakt s inými ľuďmi okrem svojej dcéry, ktorá ale v súčasnosti v dôsledku vážneho zdravotného stavu nie je schopná zabezpečiť potrebnú starostlivosť a záujem o žalobkyňu a B. C., s ktorou ju spája spomienka na neb. syna, ktorý bol jej snúbencom. Žalobkyňa sa vychádzajúc z výpovede svedkyne B. C. vyhýba kontaktu s inými ľuďmi (rovesníkmi) odôvodniac to tým, že títo spravidla hovoria o svojich deťoch a

vnúčatách a ona má v sebe len smútok a žiaľ v dôsledku úmrtia syna. Síce je v kontakte so svojim vnukom, ktorý jej podobou neb. syna pripomína, ich vzťah však nemožno porovnať so vzťahom matky a vlastného dieťaťa, navyše ak ide o tak intenzívny vzťah a puto vyvinuté i v dôsledku, že žalobkyňa obe svoje deti vychovávala sama. Žalobkyňa v dôsledku tejto udalosti prišla o možnosť spolužitia s neb. synom, o možnosť rozvíjania ich vzťahu, o možnosť narodenia ďalších potomkov neb. C. Q. (ktorý mal perspektívny vzťah s B. C. a s ktorou si plánovali založiť rodinu) a s tým spojených radostí, rodinnej pohody a rodinných perspektív. V dôsledku konania žalovaného bola narušená celistvosť rodiny žalobkyne a jej ďalší vývin, pričom sa jedná o trvalé a neodstrániteľné následky. Zo strany žalovaného jednoznačne došlo k zásahu do práva žalobkyne na ochranu jej osobnosti spôsobenej úmrtím jej blízkej osoby. Pokiaľ ide o okolnosti, pri ktorých došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, týmito bola dopravná nehoda, pri ktorej žalovaný riadiac osobné motorové vozidlo vyššou ako maximálne povolenou rýchlosťou v danom úseku cesty narazil do bicykla, ktoré riadil neb. C. Q., ktorý v dôsledku tejto zrážky svojim zraneniam podľahol. Výšku peňažného zadošťačenia súd určuje na základe voľnej úvahy prihliadnúc na závažnosť vznikutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo zohľadniac princíp spravodlivosti. V danom prípade tak súd dospel k sume 10.000,- €, ktorá sa súdu javila primeraná závažnosti vznikutej ujmy, okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobkyne, pričom náhradu v takejto výške súd považoval i s ohľadom na postoj žalovaného za spravodlivú. Súd pri určení výšky peňažnej náhrady neprihliadal na finančné možnosti žalovaného a tieto ani neskúmal, nakoľko finančné možnosti žalovaného ako subjektu, ktorý svojim protiprávnym konaním zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, nie sú kritériom, od ktorého sa výška priznanej náhrady odvíja. Okrem tohto súd v tejto súvislosti poukazuje i na konanie žalovaného, ktorý si nárok na zaplatenie sumy (ktorá bude priznaná v tomto konaní žalobkyne) uplatnil od poisťovne, ktorá v tomto konaní vystupuje ako intervenient na strane žalovaného.

23. Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené v prvom odseku výrokovej vety tohto rozsudku a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyne titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu vo výške 10.000,-€.

24. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 CSP, keď žalobkyňa bola v konaní plne úspešnou stranou sporu. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník tunajšieho súdu osobitným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Lehotu na plnenie súd určil v súlade s § 232 ods. 3 CSP, keď s ohľadom na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určil dlhšiu lehotu na plnenie, než je lehota troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Komárno v troch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozsudku vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú mu týmto rozhodnutím, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.